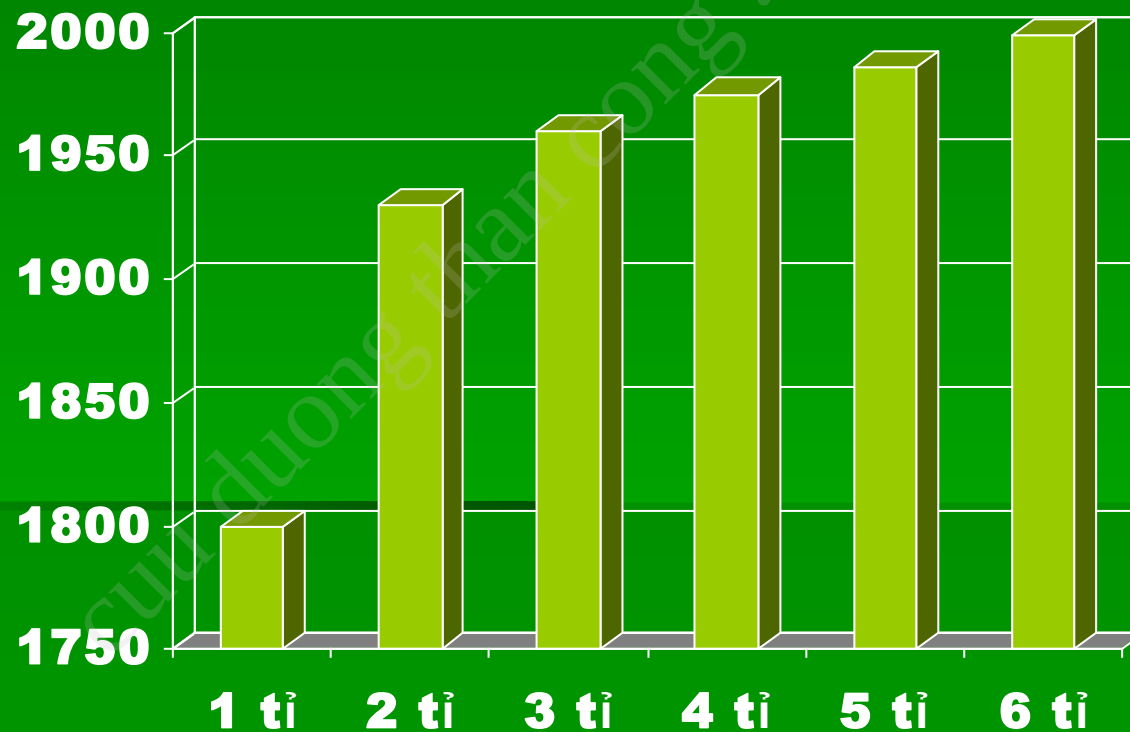

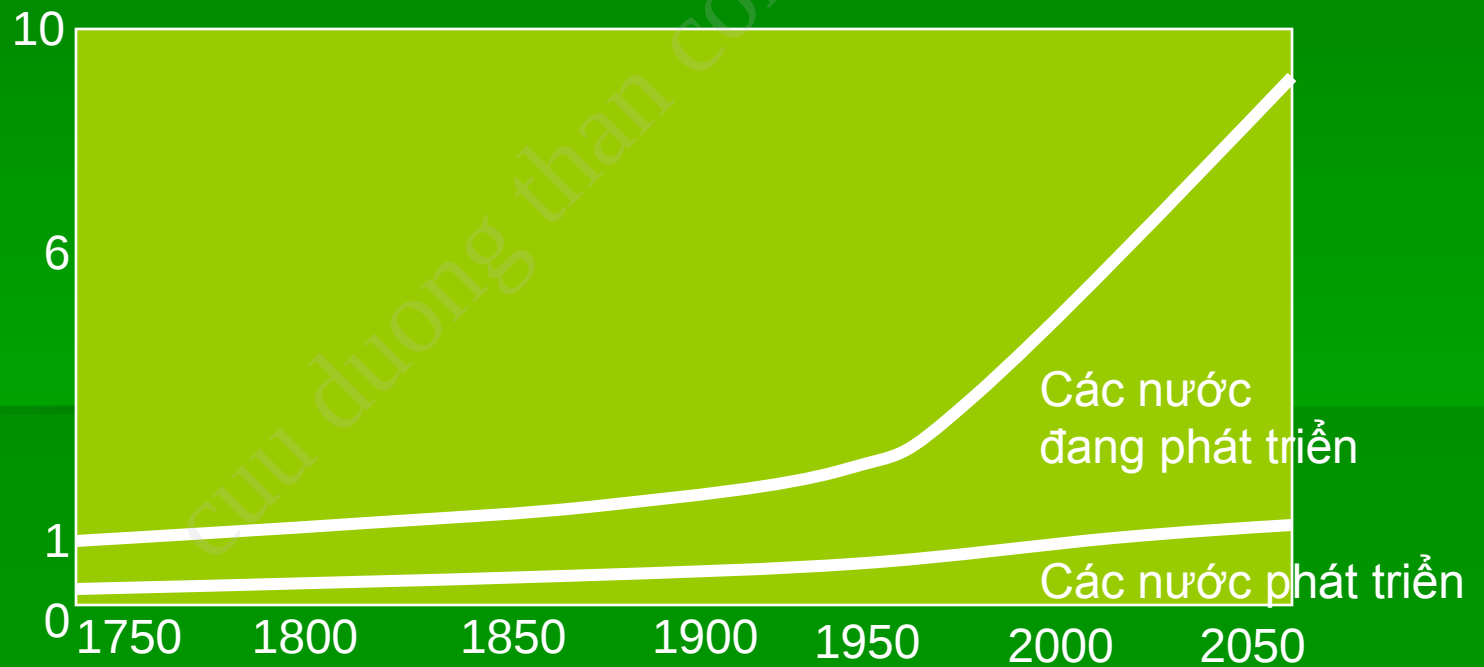
Chương 5

Dân số, lao động và việc làm

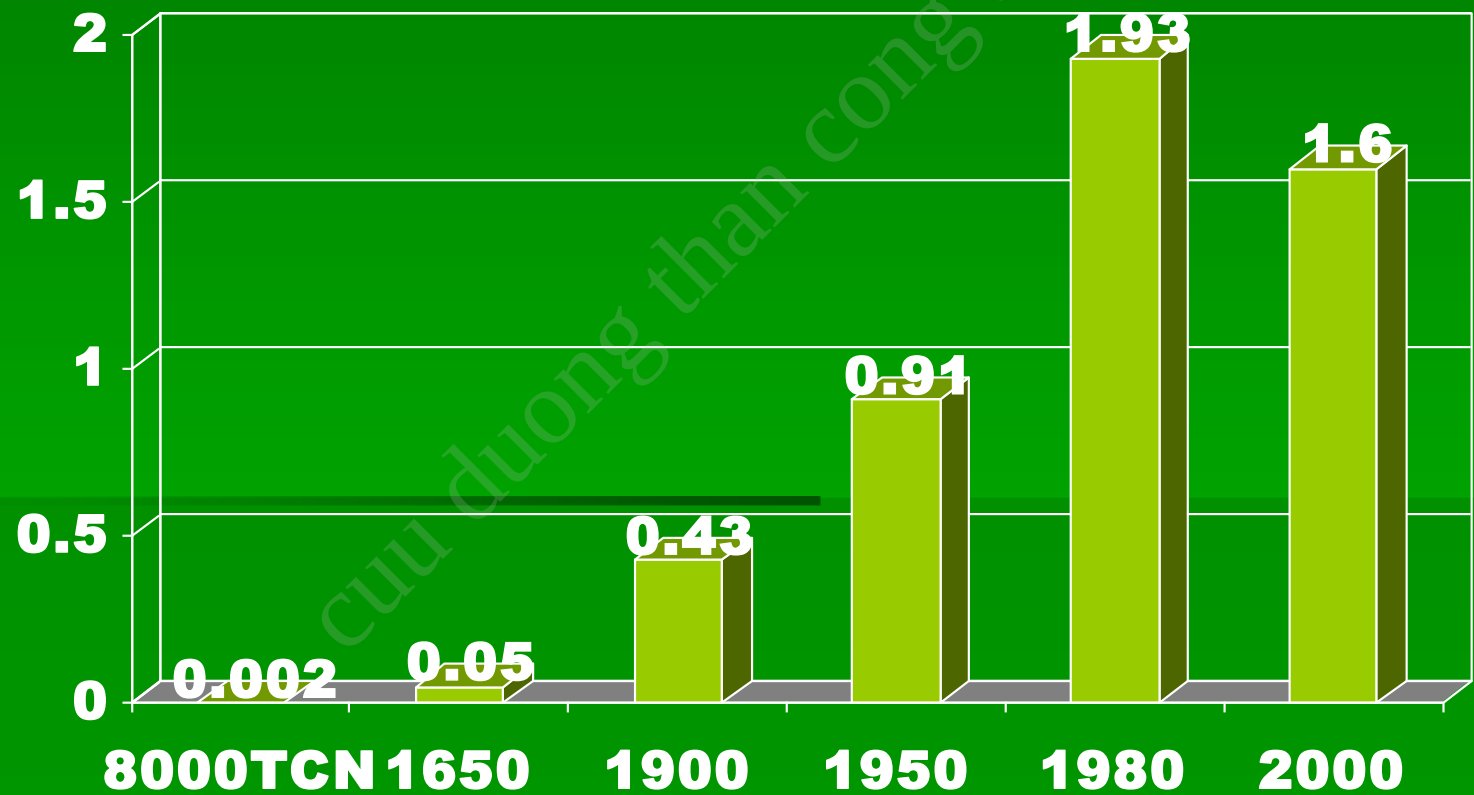
Mức tăng dân số thế giới

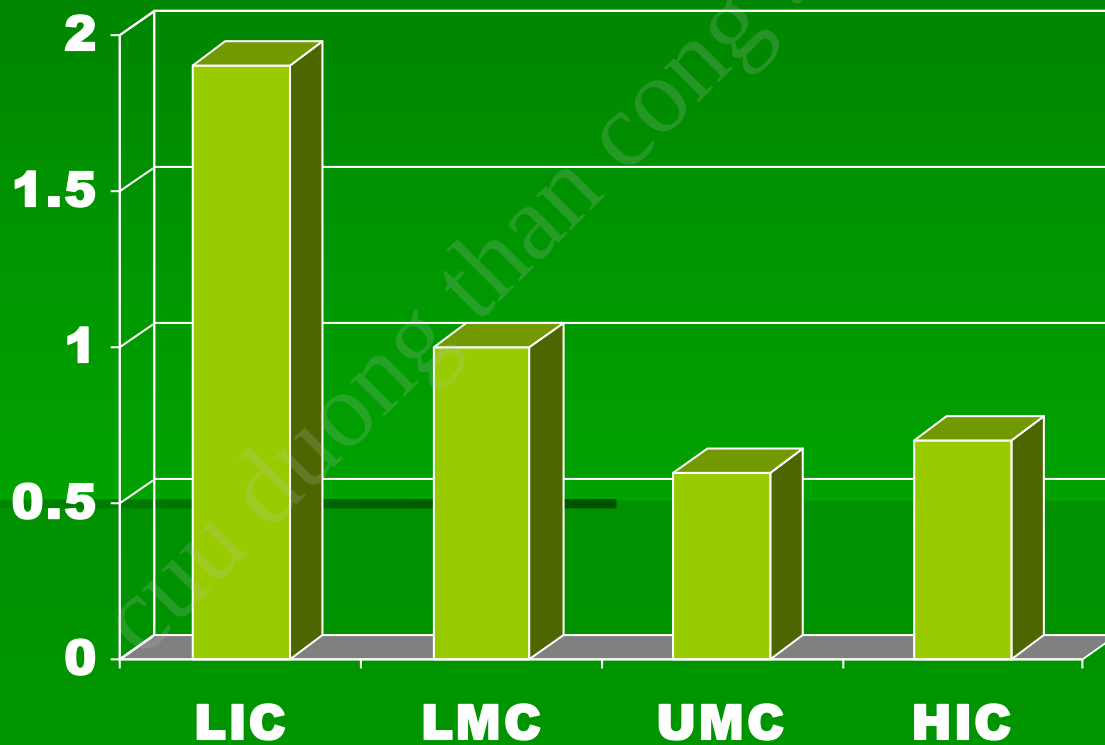
Dân số thế giới, 1750-2050

Tốc độ tăng dân số thế giới

Tỉ lệ sinh của các nhóm nước

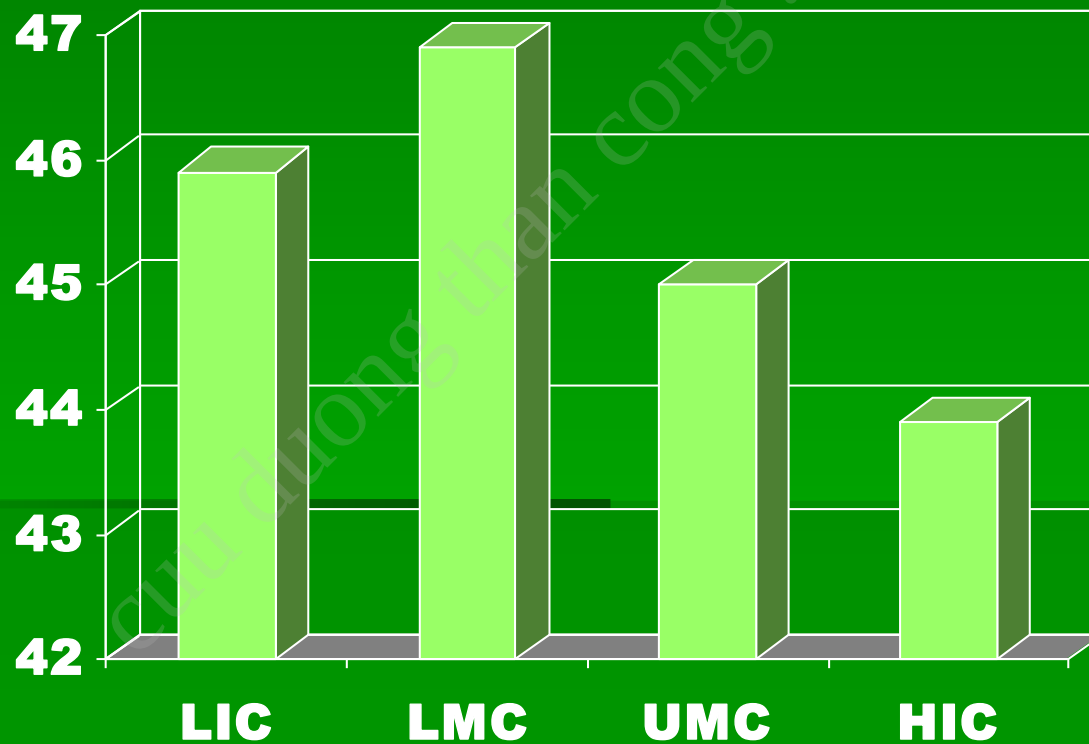

Dân số và phát triển

- Thomas Malthus (1798), Bàn về quy luật nhân khẩu
 - Lương thực tăng theo cấp số cộng
 - Nhân khẩu tăng theo cấp số nhân
- Con người đến một lúc nào đó sẽ không có đủ lương thực để nuôi chính mình

- An ninh lương thực
- Gia tăng dân số và đô thị hóa
- Dân số và việc làm
- Gánh nặng người ăn theo

Gánh nặng người ăn theo % dân số dưới 15 tuổi

Kiểm soát gia tăng dân số

- Tuyên truyền, giáo dục
- Dịch vụ y tế
- Thưởng – phạt
- Nâng cao vai trò của phụ nữ
- Xóa đói giảm nghèo
- Chăm sóc sức khỏe bà mẹ-trẻ em, SKSS
- Nâng cao thu nhập

Các mô hình về thất nghiệp và việc làm

- Mô hình cổ điển
- Mô hình Keynes
 - Thị trường hoạt động kém hiệu quả → cầu tăng không thúc đẩy cung tăng kịp thời → lạm phát
 - Thất nghiệp không giảm
 - Các chính sách tài khoá kém hiệu quả
 - Tăng trưởng sản lượng chưa chắc đòi hỏi tăng việc làm

Các khái niệm cơ bản về lao động và việc làm

- **Nguồn nhân lực:** của một quốc gia là một bộ phận của dân số trong độ tuổi nhất định theo quy định của luật pháp, có khả năng tham gia lao động
- **Nguồn lao động:** là một bộ phận dân số trong độ tuổi lao động đang làm việc hoặc đang tích cực tìm kiếm việc làm

Các nhân tố ảnh hưởng số lượng lực lượng lao động

- Quy mô, tốc độ tăng dân số, cơ cấu dân số theo độ tuổi
- Quy định về độ tuổi lao động
- Tỷ lệ tham gia lực lượng lao động
- Thất nghiệp và tỷ lệ thất nghiệp
- Khả năng tạo việc làm

Các nhân tố ảnh hưởng chất lượng lực lượng lao động

- Thể chất: di truyền, y tế, dinh dưỡng, mức sống vật chất, môi trường, ...
- Trình độ chuyên môn: giáo dục, truyền thông, ...

Vai trò của lao động trong quá trình phát triển kinh tế

- Lao động là một bộ phận của nguồn lực phát triển, một yếu tố đầu vào không thể thiếu được của quá trình sản xuất, một yếu tố quyết định việc sử dụng hiệu quả các yếu tố đầu vào khác
- Lao động là yếu tố đầu vào đặc biệt, trong quá trình sử dụng cần phải bù đắp hao phí thẳng qua việc tiêu dùng các sản phẩm hàng hóa và dịch vụ

Đặc điểm lực lượng lao động ở các nước đang phát triển

- Số lượng lao động tăng nhanh
- Tập trung chủ yếu vào lĩnh vực nông nghiệp
- Thị trường lao động không hoàn hảo
 - Giá cả lao động không hoàn toàn do cung&cầu quyết định
 - Thị trường bị chia cắt (thành 3 khu vực)
- Tỷ lệ khiếm dụng lao động cao

Các hình thức thất nghiệp và thiếu việc làm

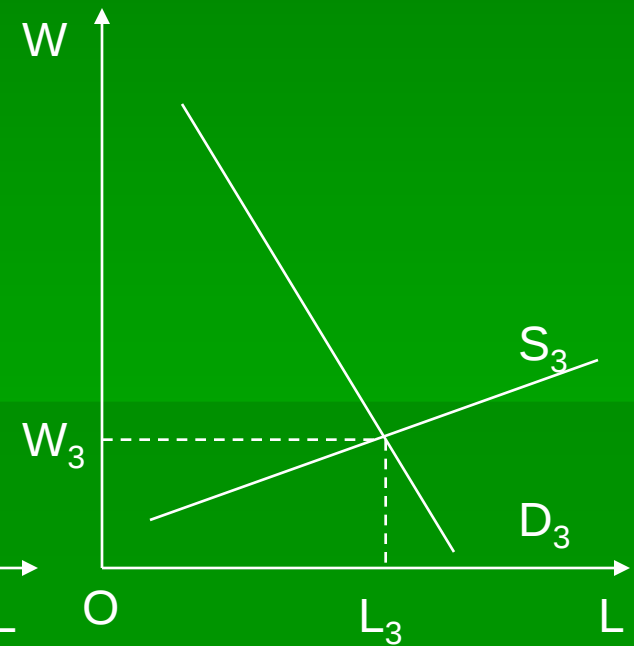
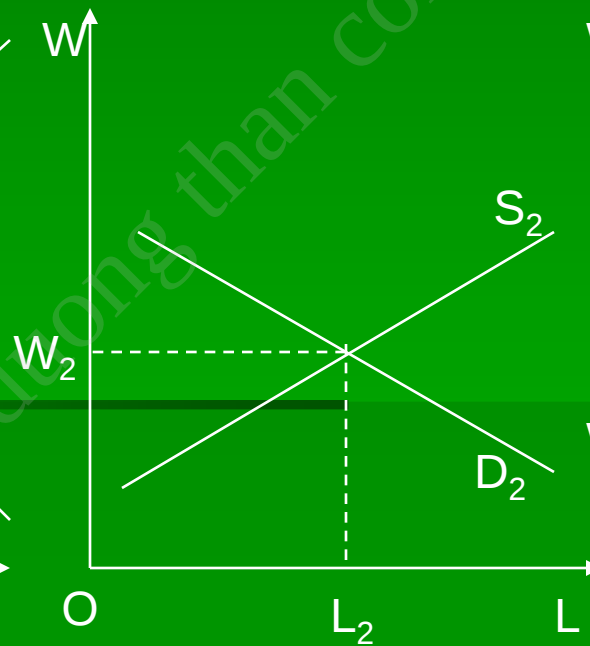
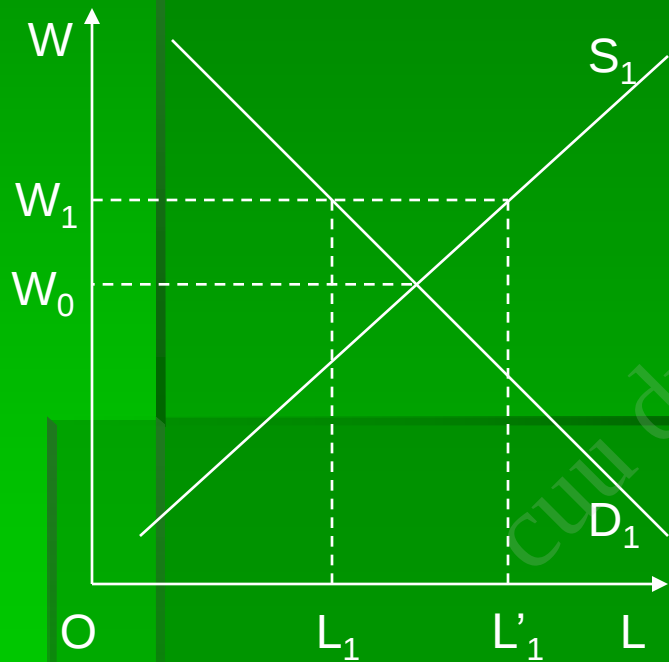
- Thất nghiệp chính thức
- Bán thất nghiệp
- Thất nghiệp giả tạo
- Thất nghiệp ẩn
- Người về hưu non
- Người yếu sức
- Người làm việc không hiệu quả

Cơ cấu thị trường lao động

KV chính thức – thành thị

KV phi chính thức – thành thị

KV nông thôn

Di cư từ nông thôn ra thành thị

- Mô hình Lewis
- Mô hình Torado: Quyết định di cư: so sánh lợi ích và chi phí của việc di cư

Lợi ích

- Mức thu nhập dự kiến
- Xác suất có được việc làm
- Cơ hội giáo dục
- Tiền chuyển về nông thôn
- Lợi ích tâm lý

Chi phí

- Chi phí cơ hội
- Chi phí đi lại
- Chi phí tìm kiếm việc làm
- Chi phí sinh hoạt
- Chi phí tâm lý

Các đặc điểm cơ bản của mô hình Torado

- Cân nhắc hợp lý giữa chi phí và lợi ích
- Phụ thuộc mức chênh lệch thu nhập dự kiến
- Tốc độ di cư vượt quá tốc độ tăng việc làm ở thành thị có tính hợp lý do sự chênh lệch đáng kể của thu nhập dự kiến

Nguyên nhân thất nghiệp ở các nước đang phát triển

- Thiếu công nghệ sử dụng nhiều lao động
- Méo mó về giá của các yếu tố sản xuất
- Cơ cấu tiền lương không hợp lý
- Di cư từ nông thôn ra thành thị
- Gia tăng dân số
- Cơ cấu giáo dục không hợp lý

Chính sách tạo việc làm, giảm thất nghiệp

- Kiểm soát gia tăng dân số
- Giảm di cư từ nông thôn ra thành thị
- Sử dụng công nghệ thích hợp
- Giảm sự méo mó của giá cả các yếu tố sản xuất đầu vào
- Cải cách cơ cấu đầu ra của giáo dục
- Hỗ trợ hình thành và phát triển thị trường lao động

Bài tập về nhà

- Tình hình thất nghiệp của các nước trên thế giới
- Cơ cấu lao động ở Việt Nam
- Tình hình thất nghiệp ở Việt Nam